Boom juridisch
Postbus 85576
2508 CG Den Haag
T (070) 330 70 33
E info@bju.nl
I www.boomjuridisch.nl

EstateTip

Review

Afl. 2019-03

30 januari 2019

Pensioenopbouw door elke werknemer? De witte pensioenvlek (IV)

Zoals u weet, is het pensioenstelsel in Nederland onderverdeeld in drie pensioenpijlers. De overheid kent pensioen toe in de eerste pijler (AOW, Anw). Het pensioen dat is gerelateerd aan het werknemer c.q. het in loondienst zijn, treffen we aan in de tweede pijler en in de derde pijler zitten de 'overige' individueel getroffen (aanvullende) pensioenvoorzieningen. Dat zzp'ers en andere zelfstandigen die geen pensioen opbouwen in de tweede pijler zelf voor hun oudedagsvoorziening moeten zorgen, is iets waarmee bij het opstellen van huwelijkse voorwaarden en scheidingsconvenanten rekening moet worden gehouden. Indien en voor zover die groep überhaupt iets doet aan oudedagsvoorzieningen, vindt de opbouw daarvan plaats in de derde pijler. En zoals u weet, heeft zowel de Pensioenwet (PW) als de Wet verevening pensioenrechten bij scheiding (Wvps) geen betrekking op het derdepijlerpensioen. Dit betekent dat bij scheiding niet wordt verevend en dat na het overlijden geen (bijzonder) partnerpensioen wordt uitgekeerd.

Dat niet iedereen die in loondienst is tweedepijlerpensioen opbouwt, is al eerder aan bod gekomen in *EstateTip Review* 2010-02 en 2016-23. De groep werknemers die geen tweedepijlerpensioen opbouwt, wordt aangeduid als de 'witte vlek'. In *EstateTip Review* 2010-02 bleek dat in 2008 en 2009 circa 10 procent van de werknemers geen pensioenrechten opbouwde in de tweede pijler. In *EstateTip Review* 2016-23 werd gerapporteerd over de CBS-cijfers per 2013:

'Uit het verslag blijkt dat van de werknemers die in 2013 tussen de 25 en 64 jaar oud waren én een fiscaal loon hadden dat boven het wettelijk minimum loon lag, rond de 4 procent gekwalificeerd is als witte werknemer (overigens, er bestaat in deze groep nauwelijks verschil tussen mannen (5 procent) en vrouwen (4 procent)). In het onderzoek over 2008/09 lag dit percentage rond de 8 procent.'

De opmerkelijke daling werd toen door het CBS (mede) toegeschreven aan de verbeterde verslaggeving en door hen gewijzigde uitgangspunten/informatie.

Thans aandacht voor de meest recente CBS-cijfers over de omvang van de witte vlek van alle werknemers van 21 jaar tot de AOW-leeftijd (in de onderzoekspopulatie: 65 jaar en 6 maanden) die op 23 december 2016 een baan in loondienst hadden. Ook voor dit onderzoek is door het CBS gebruikgemaakt van een vernieuwde database, waardoor het mogelijk werd om 'de pensioenaanspraken van een grotere groep werkzame personen nauwkeuriger in beeld te brengen'.

Uit de cijfers van de verbeterde onderzoeksmethode bleek dat van een totale werknemerspopulatie van iets meer dan 6,5 miljoen personen, 13 procent kan worden gekwalificeerd als 'witte werknemer'. Dat wil zeggen een werknemer zonder actieve pensioenaanspraken of een werknemer met actieve pensioenaanspraken met een opgebouwd pensioenbedrag van € 0. Binnen de witte werknemers bestaat nagenoeg geen verschil tussen mannen en vrouwen: 14 procent van de mannelijke werknemers en 12 procent van de vrouwelijke werknemers verwierf geen tweedepijlerpensioen.

Als we de leeftijd van de werknemers als uitgangspunt nemen, heeft 7 procent van de werknemers van 21 tot 35 jaar geen tweedepijlerpensioen, 5 procent van de 35- tot 55-jarigen, en 2 procent van de categorie vanaf 55 jaar tot de AOW-leeftijd.

Binnen de groep alleenstaande werknemers heeft 19 procent geen pensioen in de tweede pijler. Van de werknemers die deel uitmaken van een huishouden met een laag huishoudinkomen (minder dan € 20.000) valt 23 procent onder de witte vlek. Voor de categorie die minder dan modaal verdient, is dit 17 procent.

Als we onderscheid maken tussen hen die wel of geen eigen woning bezitten, valt op dat van de eigen woningbezitters 10 procent en van de niet-woningbezitters 17 procent 'tweedepijlerloos' door het leven gaat. Een kwart van de werknemers met een flexibel dienstverband heeft geen oudedagsvoorziening in de tweede pijler, tegen 8 procent van de werknemers met een vast dienstverband.

Personen die werkzaam zijn in de commerciële dienstverlening hebben in 19 procent van de gevallen géén tweedepijlerpensioen, bij niet-commerciële dienstverlening daalt dit naar 5 procent. Van iedereen die werkt in de landbouw, visserij, bouwnijverheid en industrie heeft 8 procent geen pensioen in de tweede pijler. Werkt men bij een klein bedrijf (één tot tien werkzame personen) dan bedraagt dit 34 procent en als men bij een jong bedrijf (jonger dan twee jaar) in dienst is, 22 procent.

Als we deze cijferbrij op ons laten inwerken, valt in ieder geval op dat de groep 'wittevlekkers' omvangrijker is dan in 2016 werd verondersteld/gerapporteerd. 13 procent van alle werknemers verwierf geen oudedagsvoorziening in de tweede pijler. Dit betekent dat bij één op de vier besprekingen over huwelijksvoorwaarden, samenlevingscontracten en convenanten waarbij beide partners in loondienst zijn, een van hen buiten het 'scheidingsregime' van de PW en de Wvps valt. Combineren we dit gegeven met de almaar uitdijende populatie zelfstandigen en zzp'ers, dan is het belang van de derde pijler bij dergelijke besprekingen, maar ook als voorziening bij overlijden, zonneklaar.

Tot volgende week!

mr. F.M.H. Hoens
Radboud Universiteit

ScholsBurgerhartSchols

Boomjuridisch

www.scholsburgerhartschols.nl www.boomjuridisch.nl

© 2019 Boom juridisch | ScholsBurgerhartSchols

Hoewel de uiterste zorg is besteed aan de inhoud van EstateTip Review aanvaarden de uitgever en de redactie geen aansprakelijkheid voor onvolledigheid of onjuistheid.